

Juridische borging hitte, groene ruimte en ecologie

Martijn Schuit
Adviseur Klimaatadaptatie

Jan Pieter Koppert
Omgevingswet

Aanleiding

Klimaatadaptatie, de gemeente bestand maken tegen het veranderende klimaat, is naast de energietransitie een van de grote opgaven voor komende decennia. De urgentie is ook aan het versnellen.

Het creëren van meer groene ruimte en meer bomen voor schaduw is noodzakelijk om een leefbare, gezonde en klimaatbestendige gemeente te blijven. Hiernaast staat ook de **biodiversiteit** onder druk. De kwaliteit van de groene ruimte blijft in relatie tot **ecologie** een belangrijke opgave.

We constateren dat:

- Hitte, groene ruimte en ecologie nog niet (voldoende) geborgd zijn;
- Zowel intern als extern staat er veel actie op adviseren en stimuleren maar er wordt nog niet op getoetst bij plannen – het is geen verplichting;
- De nieuwe Omgevingswet per 1-1-2024 in werking treedt.

Daarom willen we werken aan juridische borging van hitte, groene ruimte en ecologie. We kijken hiervoor naar de verschillende onderdelen binnen de Omgevingswet. Belangrijk hierin is de integrale afweging van de verschillende ruimteclaims, naast groen en hitte. Door hitte, groen en ecologie juridisch te borgen zorgen we dat ze volwaardig worden meegenomen binnen ruimtelijke afwegingen.

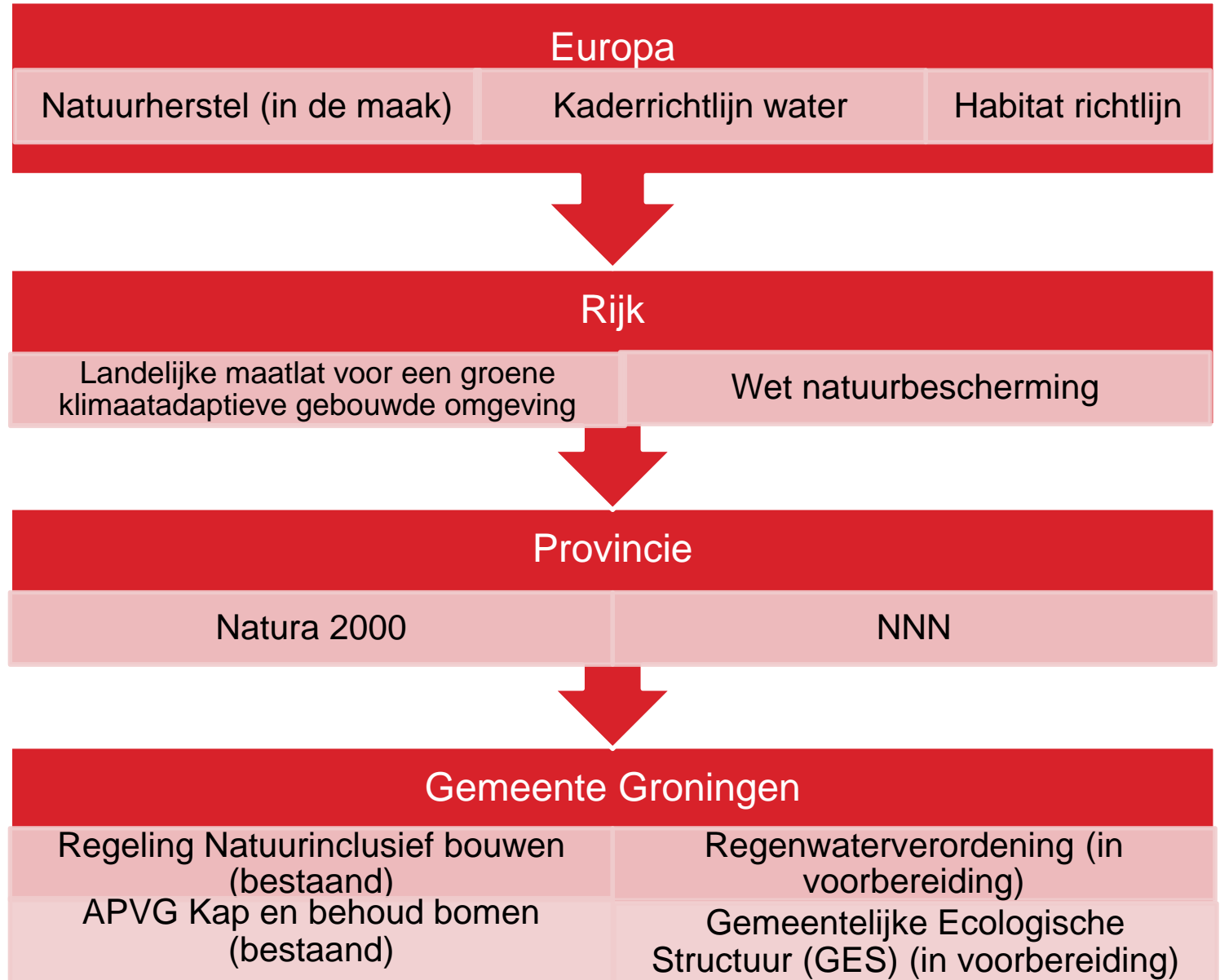

Agenda

Wat komt aan bod in deze presentatie?

- Wat gebeurt er in Europa, Rijk, Provincie en onze eigen gemeente;
- Omgevingsvisie Levende Ruimte;
- Beleid klimaatadaptatie, groen en ecologie;
- Conclusie: wat missen we op de thema's klimaat, groen en ecologie?
- Waarom juridisch borgen, en de scope van nieuwe Omgevingswet
- Vervolg

Wat gebeurt er in Europa, Rijk, Provincie, Gemeente Groningen

Omgevingsvisie Levende Ruimte

Uitspraken voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente. Inrichting openbare ruimte is beschreven vanuit leefbaarheid (ontspanning, inspanning, ontmoeten, gezondheid), klimaatadaptatie en ecologische versterking.

Klimaat en hittestress:

'We maken werk van de energietransitie en klimaatadaptatie.'

'Het klimaat verandert: het weerbeeld wordt extremer. De opwarming van de aarde zet gestaag door, met onder andere extreme neerslag, harde stormen en hogere temperaturen. Hierdoor krijgen we te maken met nieuwe opgaven, onder andere op het gebied van gezondheid, hittestress, wateroverlast, langdurige droogte en voedselproductie.'

'We maken Groningen klimaatbestendig door groen te versterken en water slim af te voeren. We vergroenen gebieden en gebouwen met hittestress, bijvoorbeeld met groene daken.'

'Aandacht voor de leefkwaliteit van onze binnenstad, wijken en bedrijventerreinen draagt ook bij aan het klimaatbestendig maken van onze gemeente. Een stedelijk gebied met veel ruimte voor groen en water is immers koeler en kan zware piekbuien beter verwerken.'

Wonen, Mobiliteit, Energie: alle programma's hebben elk hun eigen beleid. Dit beleid heeft allemaal een plek in de Omgevingsvisie. In deze presentatie hebben we het specifiek over beleid en (te ontwikkelen) instrumentarium rondom groen, hitte en ecologie, veelal afkomstig vanuit programma Leefkwaliteit.

Beleid klimaatadaptatie, groen en ecologie

Ecologie: Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES, vanuit SES), Natuurinclusief Bouwen, acties en beleid vanuit het *Groenplan Vitamine G*

Klimaat: Uitvoeringsagenda *Klimaatbestendig Groningen*

- Wordt als wens meegenomen bij gebiedsontwikkeling
- Bevat 'richtlijnen klimaatadaptief bouwen'. Voorbeelden hitte:
  1. >50% schaduw aan op locaties waar mensen samenkomen en langs de verwachte loop- en fietsroutes
  2. Koele verblijfsplekken < 300 meter (loopafstand) van elkaar, in buurten met veel kwetsbare groepen < 150 meter
  3. Koele verblijfsplek = met groen ingevulde plek, met schaduw > 200 m²
  4. Bij nieuwbouw: houd rekening met plek van de gebouwen tov zon in de zomer. Voorkom dat je de overheersende windrichting blokkeert
  5. Bij nieuwbouw: neem technische maatregelen in overweging om hitte binnenshuis gedurende de nacht zoveel mogelijk te voorkomen

Behoud en kap van Bomen (via APVG)

Groenplan Groningen

Vitamine

Faciliteren en stimuleren

10 vuistregels bij bouwaanvraag

Geeft richting bij bouwaanvraag voor verschillende thema's. Ook klimaat, natuur en duurzaamheid wordt genoemd, er wordt aangegeven wat het belang van groen in de leefomgeving is.

Boumakring

Binnen het kader van de Boumakring wordt het gesprek gevoerd over klimaatadaptief bouwen. Doel: een gezamenlijke ambitie.

Corporaties

Via de Werkgroep Duurzaamheid werkt de gemeente samen met corporaties aan het brede thema Duurzaamheid. Ecologie en Klimaatadaptatie zijn daar onderdeel van. Afspraken landen in de jaarlijkse prestatieafspraken.

Financieel ondersteunen (niet voor nieuwbouw)

Via de Klimaatsubsidie en Steenbreek ondersteunen wij eigenaar/bewoners, bedrijven en corporaties tbv klimaatadaptieve en groene maatregelen.

+ 1. Respecteer of versterk het karakter van de wijk

+ 2. Hergebruik karakteristieke gebouwen

+ 3. Zorg voor plinten, gevels, erfscheidingen en daken met hoogwaardige kwaliteit

+ 4. Meng functies en maak stedelijkheid (mogelijk)

+ 5. Draag bij aan een inclusieve stad

+ 6. Maak woonkwaliteit en zorg voor gemengde woongebieden

+ 7. Besteed aandacht aan klimaat, natuur en duurzaamheid

+ 8. Speel in op veranderende mobiliteit

+ 9. Organiseer participatie

+ 10. Wees een goede opdrachtgever

Bestaande juridische kaders (of in voorbereiding) voor groen, klimaat en ecologie

Beleidskader Natuurinclusief bouwen

- Alleen bij afwijking bestemmingsplan

Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES)

- Voorheen SES
- In voorbereiding

Beleidsregel APVG Behoud en kap bomen

- Bestaand

Drinkwater bescherming

- Voornemen irt gebiedsoverleg Drentsche Aa

Regenwater- verordening

- In voorbereiding

Landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving

- Rijksbeleid
- Op dit moment alleen ter stimulatie

Naast deze kaders vormen ook de bestaande bestemmingsplannen een juridisch kader waar in meer of mindere mate groen en water in worden geborgd.

Beleidskader Natuurinclusief Bouwen

Initiatiefvoorstel 'Natuurinclusief bouwen', aangenomen in 2021.

Doel: Versterken van de biodiversiteit binnen de bebouwde omgeving.

Het schrijft maatregelen op, in, aan of in de directe omgeving van een gebouw voor op basis van het type en de grootte van het project.

Dit is alleen verplicht voor initiatiefnemers van nieuwbouw/verbouw met plannen die buiten het bestemmingsplan vallen. In veel huidige activiteiten is het niet verplicht, o.a. via de kruimelregeling.

Samengevat: Huidig beleidskader is niet 'omgevingswet proof'. Daarom nemen we deze mee binnen ons vervolgonderzoek naar hitte- en groennormen.

BIJLAGE 2

MAATREGELENTABEL GRONDGEBONDEN WONINGEN

Nr.	Maatregel	Punten	Minimale eis grond gebonden	Extra punten mogelijk door	Kosten	Eenheid	GO Wnb	Koelte	Water buffering	Energie
IN HET GEBOUW										
1	bepaalde lichtuitstraling	1	geen lichtbron aanwezig aan of bij gebouw		-	per stuk				
2	nestplek gierzwaluw	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
3	nestplek huismus	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
4	zomerverblijf vleermuis	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 250	per stuk	✓			
5	winterverblijf vleermuis	0	niet van toepassing bij grond gebonden	Niet van toepassing	€ 250	per stuk	✓			
6	Insectsteen	1	3 per woning	Verdubbeling insectsteen, verdubbeling punten	€ 115	per stuk				
7	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel		ntb					
8	Special: nestplek divers (roodstaart, vliegenvanger, kauw, enz.)	1	1 per woning	Verdubbeling nestplekken, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
9	Special: nestkom huiszwaluw	1	1 per woning	Verdubbeling nestkommen, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				

Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES)

Actualisatie van de Stedelijke Ecologische Structuur + Ten Boer, Haren

Doel: verbetering biodiversiteit en natuurwaarden

Eerst: beleidsvisie, met verschillende onderdelen

Vervolgens: regels voor bescherming en compensatie, georganiseerd binnen de Omgevingswet

GES

GES: gebieden met ecologische waarden

Op de kaart: bestaand en gewenst
Met waardering/belang
Met inrichtingsprincipes en 'doelsoorten'

Bescherming regelen

Regels voor compensatie: bij verlies m2 GES

Beheerplannen en monitoring

Basis voor verbetering beheer
Beheerplannen én consistentie in uitvoering

Uitvoering

Kan basis zijn voor verwerving: aankoop gronden
Basis voor 'uitvoering'= financiering inrichting

Werkende cyclus

Uitvoeringsparagraaf
Financiële paragraaf

Beleidsregel APVG Behoud en kap van groen: kap en herplant 2022

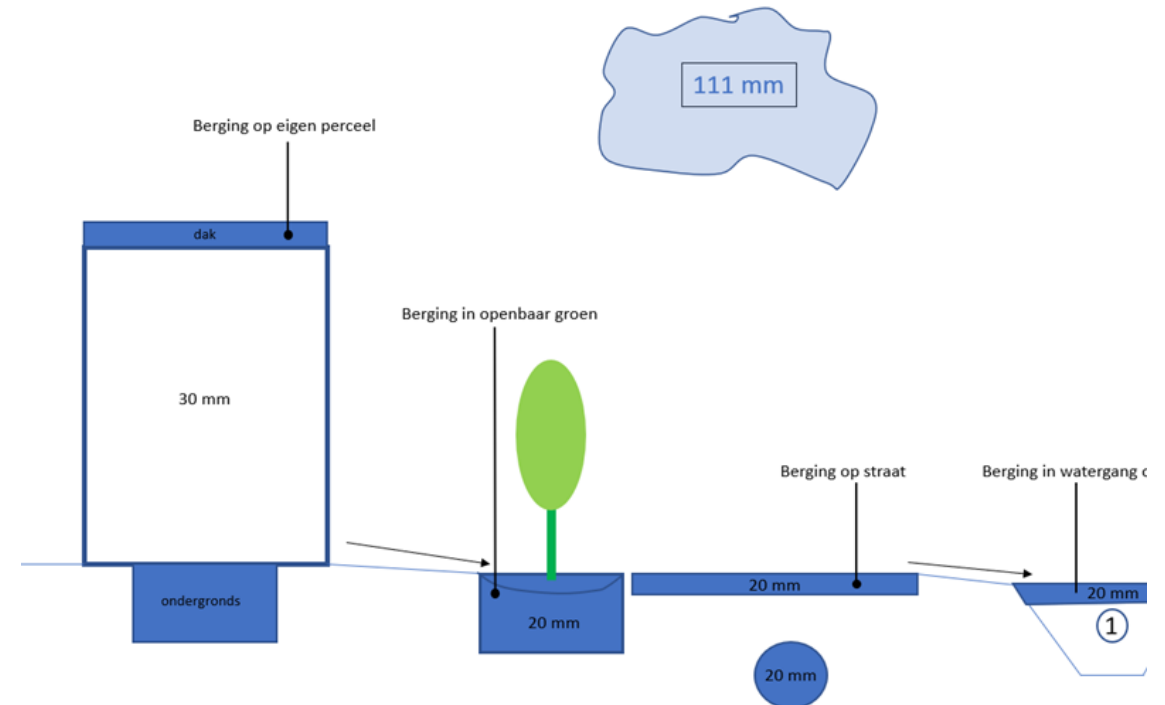
Doel: behouden van groen/houtopstanden bij ruimtelijke ontwikkelingen, en in andere gevallen compenseren ervan.

Het is **verplicht** voor initiatiefnemers om bomen te herplanten op dezelfde locatie of in directe omgeving van het project. Indien niet mogelijk, dan een verplichte financiële compensatie in Groencompensatiefonds.

Update Regenwaterverordening (Q3 2023)

Doel: Opvang van regenwater borgen op particulier terrein (20-30 liter per m²).
De nieuwe regenwaterverordening stelt het opvangen van regenwater op privaat terrein verplicht.

- Verplicht water opvangen bij alle nieuwbouw en herontwikkeling,
- 20-30 liter per m² verhard oppervlak op eigen terrein borgen, liefst met groene oplossingen 'Groen, tenzij...',
- Wordt getoetst bij Omgevingsvergunningsaanvragen.

Drinkwaterbescherming

Doel: (Aanvullende) Bescherming van de drinkwaterwingebieden in onze gemeente (en daar buiten).

In de gemeente Groningen liggen drinkwaterbeschermingsbieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Daarnaast wordt uit de Drentsche Aa drinkwater gewonnen bij De Punt.

De gemeente Groningen is een belangrijke en grote afnemer van schoon drinkwater en acteert in diverse bestuurlijke overleggen om aandacht te vragen voor dit belang, ook stroomopwaarts in het Drentsche Aa-gebied.

In relatie tot klimaat, waterkwantiteit en -kwaliteit zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. De gemeente heeft naast dit bestuurlijke spoor ook een ruimtelijk-juridisch spoor om de bescherming van watersystemen te faciliteren.

Landelijke maatlat voor groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving

Doel: duidelijk maken hoe klimaatadaptief bouwen eruitziet.

Beschrijft doelen en prestatie-eisen en geeft richtlijnen voor de thema's wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit, bodemdaling en gevolgbepierking overstromingen. De maatlat richt zich niet op het maatregelenniveau. Het formuleert voor de verschillende thema's een kader. Het zijn normen en adviezen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen en buiten stedelijk (woningbouw, werklocaties, infrastructuur).

Momenteel niet in juridische zin geborgd, voornemen is er. Rijk roept op om de (landelijke en decentrale) normen en adviezen zoveel mogelijk mee te nemen in ontwikkelingen, om te oefenen.

- Het rijk oriënteert zich op juridische verankering;
- Gemeente worden naw verplicht hun eigen groennormen te gaan vaststellen. Geen landelijk dekkende groennorm.

Groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving

Biodiversiteit en natuurinclusiviteit	Droogte	Bodemdaling	Hitte	Gevolgbepierking overstromingen	Wateroverlast
Doel: Groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit worden versterkt op alle schaalniveaus	Doel: Langdurige droogte leidt niet tot structurele schade aan bebouwing, funderingen, wegen, groen, water en vitale of kwetsbare functies.	Doel: Bodemdaling van gebouw gebied en de gevolgen ervan blijven beheersbaar en betaalbaar	Doel: Tijdens hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving	Doel: De gebouwde omgeving is via gevolgbepierking voorbereid op overstromingen in buitendijks gebied, vanuit het regionale watersysteem en door dijkdoorbraken	Doel: Hevige neerslag leidt niet tot waterschade aan gebouwen, bovengrondse en ondergrondse infrastructuur en voorzieningen. Kwetsbare en vitale functies en voorzieningen blijven beschikbaar.
Richtlijn: Waardevolle habitat en basiskwaliteit natuur realiseren	Decentrale norm: Grondwaterstanden en zoetwaterbeschikbaarheid zijn sturend bij keuze functie, systeem en inrichting	Decentrale norm: Draagkracht bodem is mede sturend bij keuze functie, systeem en inrichting	Richtlijn: Geen directe opwarming van verblijfsplekken in de private of openbare buitenruimte door gebouwen (installaties)	Richtlijn: Overstromingsrisico's van overstromingskans, waterdiepte en evacuatie tijd en bijbehorende impact afwegen met specifieke aandacht voor vitale en kwetsbare functies	Landelijke norm: Geen waterschade tot en met een bui die 1 x per 100 jaar voorkomt, vitale en kwetsbare functies blijven beschikbaar
Verbonden met thema's: Groene oplossingen gebaseerd op natuurlijke processen en structuren hebben de voorkeur boven technische oplossingen: groen, tenzij	Richtlijn: Vergroten infiltratie en minimaliseren verharding	Verbonden met thema's: Gebiedsspecifieke keuze ontwerp, restzettingseis, maatregelen en materiaal op basis van de meest kosten effectieve investering gegeven de levensduur.	Verbonden met thema's: Schaduw op verblijfsplekken, loop- en fietsroutes en drinkwaterstraken	Voorkeursvolgorde: Voorbeeld: Basiseveiligheidsniveau Metropoolregio Amsterdam	Verbonden met thema's: Geen waterschade bij 0,2 meter waterdiepte op straat
Verbonden met thema's: Percentage groen op buurtniveau realiseren	Verbonden met thema's: Hergebruik van water, zuinig gebruik van drinkwater en verbeteren waterkwaliteit is onderdeel van het ontwerp	Verbonden met thema's: Gebiedsspecifieke keuze ontwerp, restzettingseis, maatregelen en materiaal op basis van de meest kosten effectieve investering gegeven de levensduur.	Verbonden met thema's: Afstand tot groene koele verblijfsplekken	Verbonden met thema's: Vitale en kwetsbare functies en groenvoorzieningen zijn bestand tegen hitte	Verbonden met thema's: Neerslag op privaat terrein verwerken op privaat terrein of daarvoor bestemde extra voorzieningen in het plangebied of binnen de watersysteemgrenzen
	Voorkeursvolgorde: •Benutten en besparen, •Vasthouden en infiltreren, •Bergen, •Afvoeren		Voorkeursvolgorde: Warmterende oppervlakten	Voorkeursvolgorde: •Benutten en besparen, •Vasthouden en infiltreren, •Bergen, •Afvoeren	Richtlijn: Ontwikkeling voorkomt afwenteling
			Voorkeursvolgorde: Vitale en kwetsbare functies en groenvoorzieningen zijn bestand tegen hitte		Richtlijn: In het gebied is natuurlijke en bovengrondse afwatering zoveel mogelijk aanwezig.
			Voorkeursvolgorde: De ladder van koeling door OSKA: •Koele omgeving •Warmte weren •Passief koelen •Actief koelen		Voorkeursvolgorde: •Benutten en besparen, •Vasthouden en infiltreren, •Bergen, •Afvoeren

Inhoudelijke maatlat: hitte

HITTE	
Doel	Tijdens hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
Norm	Voor hitte zijn geen normen opgenomen.
Richtlijnen⁶ De onderdelen van hitte zijn als richtlijn opgenomen, omdat deze in Nederland nog relatief weinig toegepast zijn in de praktijk en verder wetenschappelijk loopt.	Geen directe opwarming van verblijfsplekken in de private of openbare buitenruimte door gebouwen(installaties) Aantonen dat de gebouwen en eventuele binneninstallaties zoals airco's niet leiden tot extra opwarming van verblijfsplekken buiten de gebouwen, zoals (dak)terrassen. Voor nieuwe woningen kan het gebruik van warmtepompen met koeling nodig zijn voor het behalen van de T_{Ojuli} norm⁵. De toepassing van warmtepompen moet hierbij mogelijk blijven. <i>Deze richtlijn heeft een raakvlak met de energietransitie.</i> Schaduw op verblijfsplekken, loop- en fietsroutes en drinkwaterstroken Aantonen en motiveren in hoeverre wordt voldaan aan 40 % schaduw op belangrijke loop- en fietsroutes, drinkwaterstroken⁷ en verblijfsplekken en 30 % schaduw op buurniveau op het heetste moment van de dag (15:30 uur op 21 juni). Zo is een keuze tussen schaduw en zon mogelijk en warmen drinkwaterleidingen minder op. De schaduw van gebouwen en van volwassen boomkronen wordt meegerekend, mits groeiplaats volwassen groei mogelijk maakt. Afstand tot groene koele verblijfsplekken (verbonden met thema biodiversiteit) Aantonen en motiveren in hoeverre wordt voldaan aan om op loopafstand (richtlijn: 300 meter vanaf de ingang) toegang te hebben tot een openbaar toegankelijke koele groene plek in de schaduw. Hierbij is ook de omvang (richtlijn minimaal 200 m2 groen en schaduw) en de gebruiksfunctie van de koele plek in relatie tot de omgeving van belang. Groene, biodiverse invullingen van de koele plekken en vermindering van hitte hebben de sterke voorkeur. Warmtewerende oppervlakten Het plangebied wordt zo ingericht dat een belangrijk deel van de oppervlakten (range 40-50%) warmtewerend zijn. Door het maaiveld en de gebouwen warmtewerend te ontwerpen en in te richten wordt de opwarming van stedelijk gebied (het hitte-eiland effect) beperkt. Warmte weren door groen en bomen en een biodiverse inrichting en beheer hebben de voorkeur. Vitale en kwetsbare functies en groenvoorzieningen zijn bestand tegen hitte Als vitale en kwetsbare functies, zoals beweegbare bruggen, onderdeel zijn van het project worden deze zo ontworpen dat deze kunnen blijven functioneren bij hitte. Ook groenvoorzieningen worden zo ingericht dat ze hittebestendig zijn. Daarbij heeft lokaal passende biodiverse invulling de voorkeur.
Voorkeursvolgorde	<u>Ladder van koeling van OSKA</u> : Koele omgeving, Warmte weren, Passief koelen, Actief koelen
Referenties	5. De T_{Ojuli} norm is sinds 1 januari 2022 opgenomen in het bouwbesluit. Het advies is om een evaluatie van de werking uit te voeren. 6. De schaduwpercentages en definities voor koele plekken zijn gebaseerd op onderzoek Hogeschool van Amsterdam (De hittebestendige stad: een koele kijk op de inrichting van de buitenruimte (hva.nl)) en de afstand tot een park ook op wetenschappelijk onderzoek over stedelijk groen van het Nature Based Solutions Institute (Promoting health and wellbeing through urban forests - Introducing the 3-30-300 rule) 7. Drinkwaterbedrijven geven aan dat het tijdens hittegolven moeilijker wordt aan de temperatuureis van 25 graden Celsius uit de Drinkwaterwet te voldoen.

Inhoudelijke maatlat: biodiversiteit

BIODIVERSITEIT EN NATUURINCLUSIVITEIT	
Doel	Groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit worden versterkt op alle schaalniveaus
Normen	Er zijn voor het thema biodiversiteit geen normen opgenomen, vanwege het locatiespecifieke karakter van de onderdelen en de nog beperkte onderbouwing ervan.
Richtlijnen De onderdelen voor biodiversiteit zijn als richtlijn opgenomen, omdat deze in Nederland nog relatief weinig toegepast zijn in de praktijk en verder wetenschappelijk loopt.	Waardevolle habitat en basiskwaliteit natuur¹ behouden en realiseren Inventariseren en vaststellen van doelstellingen voor de bestaande en toekomstige biodiversiteit. Hierbij is het van belang lokale habitattypen en soortencategorieën in beeld te brengen² en doelstellingen af te stemmen op de grootte van de ontwikkeling/project, gebiedsspecifieke condities en de groen- en waterstructuren in de omgeving. Daarbij wordt het gebied ingericht op duurzame en gezonde groei en ontwikkeling, zoals ruime groeiplaatsen, gezonde bodemkwaliteit en het zoveel mogelijk behouden van het bestaande groen en de oorspronkelijke bodem. Groene oplossingen gebaseerd op natuurlijke processen en structuren hebben de voorkeur boven technische oplossingen: groen, tenzij Motiveren hoe natuurlijke processen en structuren, zoals de bestaande bodemopbouw en de groen- en waterstructuur in en rondom het plangebied, de basis zijn voor het plan/ontwerp. Een ontwerp met biodivers groen passend bij de lokale bodem- en waterkenmerken met verbindingen met omliggende groen- en waterstructuren heeft de voorkeur. Bij de afweging tussen groene natuurlijke en technische oplossingen worden maatschappelijke kosten en baten van de aanleg- en beheerfase betrokken. <i>Deze richtlijn geldt voor alle thema's.</i> Percentage groen op buurtniveau behouden en realiseren Stel een groennorm op buurt/wijkniveau vast. Deze norm is gebaseerd op het lokale doel / de doelen waaraan de groennorm een bijdrage moet leveren. Let hierbij op de criteria die er aan het groen gesteld wordt om de lokale doel(en) te behalen. In het percentage groen telt groen in het hele gebied, zowel op publiek en privaat terrein (inclusief daken) en volwassen boomkronen mee. <i>Deze richtlijn geldt ook voor hitte en voor droogte en heeft ook meerwaarde voor gezondheid.</i>
Referenties	1. Voor meer informatie over basiskwaliteit natuur, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/09/21/bijlage-op-weg-naar-basiskwaliteit-natuur 2. Voor meer informatie over habitattypen en soortencategorieën zie: leidraad klimaatadaptief bouwen 3. Gebaseerd op onderzoek Hogeschool van Amsterdam (De hittebestendige stad: een koele kijk op de inrichting van de buitenruimte (hva.nl)) en wetenschappelijk onderzoek over stedelijk groen van het Nature Based Solutions Institute (Promoting health and wellbeing through urban forests - Introducing the 3-30-300 rule Request PDF (researchgate.net))

Conclusie: wat missen we tav hitte en groene ruimte?

Beleidskader Natuurinclusief bouwen

- De regeling is nog niet 'omgevingsplanproof';
- Regeling is nu alleen van toepassing tav buitenplanse afwijkingen van het bestemmingsplan;
  - Vanwege kruimelregeling minder van toepassing.

SES wordt GES

Gebiedsbescherming van gebieden met hoge ecologische kwaliteit en mogelijk toekomstige ecologische verbindingen.

Conclusie: wat missen we tav water?

- De regenwaterverordening is in voorbereiding;
- Ter besluitvorming naar de raad in Q4 2023.

Conclusie: wat missen we tav hitte en groene ruimte?

Het toevoegen van groene ruimte bij nieuwbouw

Binnen huidige instrumentarium voor groen en klimaat wordt alleen indirect bijgedragen aan het voorkomen van hitte en het toevoegen van extra groene ruimte. Bestaande ecologische gebieden (GES in voorbereiding) en bomen worden beschermd. Maar het toevoegen van extra bomen voor schaduw, en extra groene ruimte voor klimaat, is niet juridische verankerd. Meer bomen en groen zijn wel nodig om hitte-eilanden te voorkomen en een gezonde leefomgeving te kunnen blijven bieden in toekomstige wijk.

Het toevoegen van groene ruimte binnen bestaande gebouwde omgeving

We missen nader onderzoek naar de borging van hitte en groene ruimte binnen bestaand stedelijk gebied (wijken, dorpen, bedrijventerreinen etc.).

Borging van de hiterichtlijnen

De hiterichtlijnen uit ons beleid zijn niet geborgd op gebieds- en perceelsniveau bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

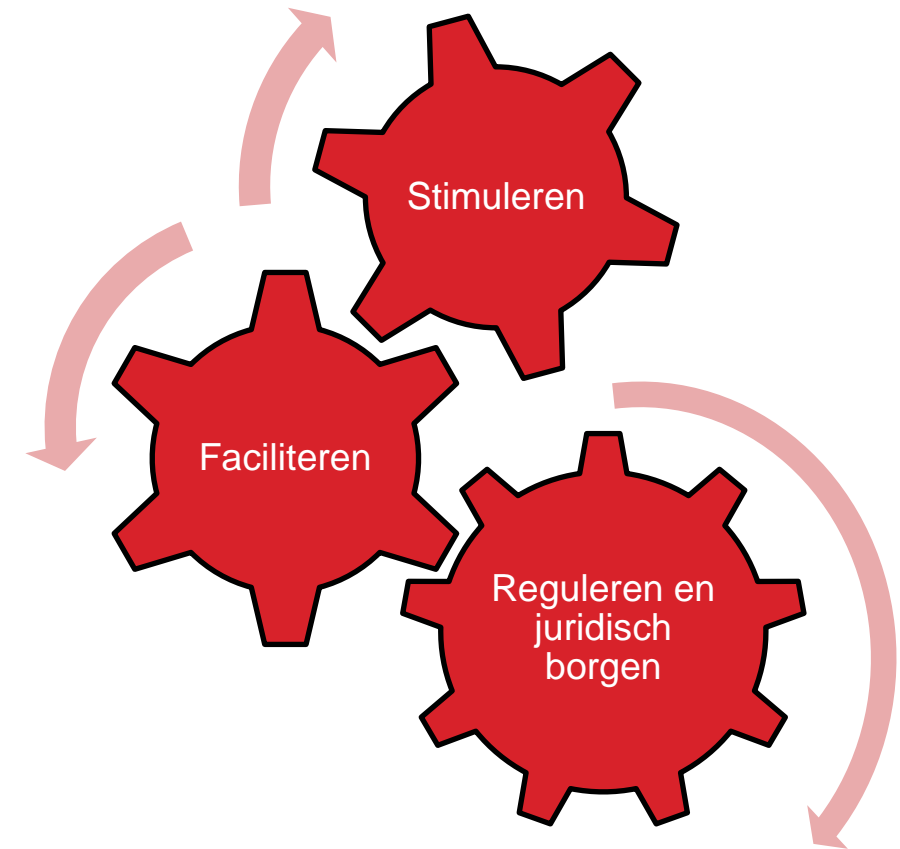
Borging op verschillende schaalniveaus

Groen- en hittenormen zijn op perceel, buurt en gebied nog niet geborgd. Terwijl we op al deze schaalniveaus meer groen nodig hebben.

Waarom juridisch borgen?

- Zorgt voor het gelijkwaardig wegen van noodzakelijke klimaatactie ten opzichte van andere doelen en sectorale ambities.
- Schept duidelijkheid. Voor initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen maar ook voor onze eigen gemeentelijke organisatie.
- Creëert een gelijk speelveld en voorkomt ongelijkwaardige behandeling van verschillende (ruimtelijke) projecten en initiatieven. Zorgt ervoor dat groen niet 'van tafel geveegd kan worden'.

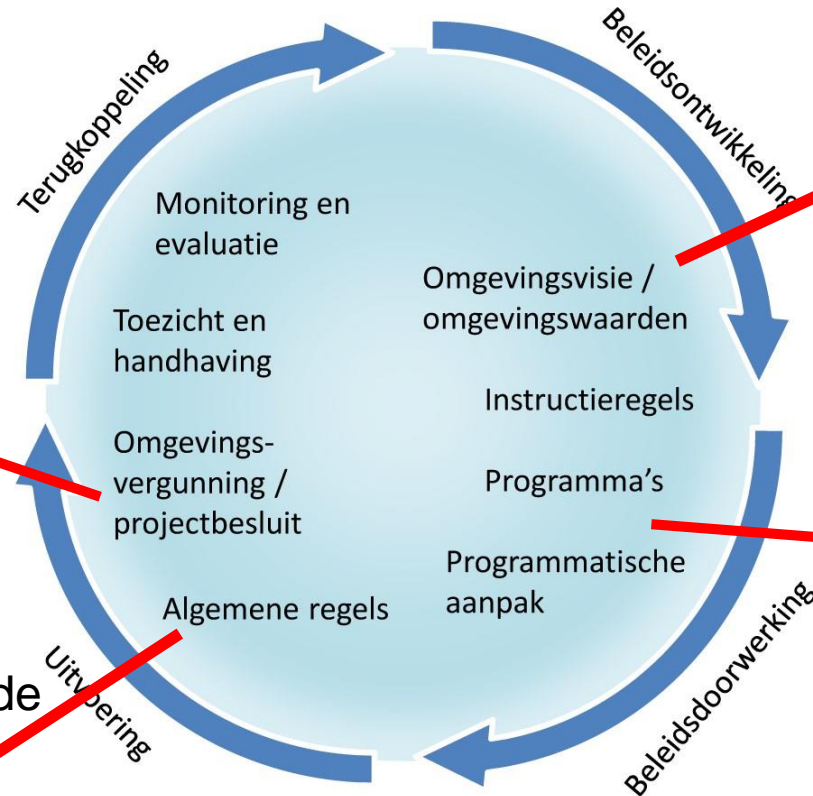
We hanteren altijd een mix van gesprek, informeren en stimuleren. Juridisch borgen zien we als sluitstuk. Het werkt goed samen, allen zijn nodig.

Beleidscyclus Omgevingswet

Omgevingsvergunning: toestemmingen om activiteiten te verrichten (binnenplans + buitenplans) → college tenzij raad (bindend advies)

Omgevingsplan: bindende regels voor iedereen (normen, plichten) → raad stelt vast

Omgevingsvisie 'Levende ruimte' → raad geeft kaders

Vrijwillig programma →: uitvoering van de visie door college (bijv. gebiedsvisie met klimaatambities)

Of verplicht programma op grond van wetgeving (bijv. Actieplan geluid en Programmatische Aanpak Stikstof)

Transitiestrategie omgevingsplan

- Vastgesteld door de raad d.d. 19 januari 2022
- Overgangsrecht om van tijdelijk omgevingsplan (van rechtswege) tot een gebiedsdekkend omgevingsplan te komen: **2030!**
- In de tussentijd: onderzoeken hoe d.m.v. (andere) instrumenten we klimaatbeleid (*voor zover nog niet opgenomen in huidige APV en bestemmingsplannen*) laten doorwerken:
  - Omgevingsprogramma
  - Bopa (= buitenplanse omgevingsplanactiviteit)
  - Beleidsregels?
  - ....
- Hoe?
  - Met uw raad uitwerken
    - Raadsklankbordgroep Omgevingswet;
    - Aparte sessie over Omgevingswet.

Vervolg

- Onderzoek naar de mogelijkheden en inzet van instrumentarium Omgevingswet in relatie tot:
  - Groene ruimte irt nieuwbouw en bestaande bebouwde omgeving;
  - Onze eigen hiterichtlijnen;
  - De bestaande regeling Natuurinclusief bouwen wordt hierbij betrokken.

Naar verwachting in de eerste helft van 2024 de eerste resultaten.

- Projectgroep GES werkt de juridische verankering irt de Omgevingswet verder uit;
- Regenwaterverordening gaat in Q4 ter besluitvorming naar de raad.

We bereiden ons daarmee ook voor op de toenemende rijksregie en mogelijke Europese wet- en regelgeving. Bijvoorbeeld in relatie tot de Landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving.